

Izhaja
10. in 25. dne
vsakega meseca

Stoji za
celo leto 3 gld. —
pol leta 1 „ 60
četrt „ — „ 80
(Posamezne štev.
15 kr.)

Naročnino
sprejema
uprava listu:
„Zaveza-Krško“

Oznaniila,
ikrat natisnena,
od vrste 15 kr.

Obznanila in reklamacije
pošiljajo se
upravnistvu
v Maribor.

POPOTNIK.

Glasilo

„Zaveze slovenskih učiteljskih društev“.

Izdajatelj in urednik:

M. J. Nerat, nadučitelj.

Odprte reklamacije so
poštne proste.

Spisi in dopisi
pošiljajo se
urednistvu
v Maribor.

Pismom, na katere
se želi odgovor,
naj se pride
primerna poštna
znamka.

Na anonimne do-
pise se ne oziramo.

Neizplačana pisna
se ne sprejemajo.

Rekopisi
in na
ostale poslane knjige
se ne vračajo.

Tretja skupščina „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“ o binškoštih v Trstu.

A.

Za glavno zborovanje so dosedaj oglašeni sledeči predmeti:

1. „Pravne razmere ljudskih učiteljev“. Naznanilo „Tolminsko učiteljsko društvo“. Poročevalec: gosp. Andrej Vertovec, učitelj v Tolminu.
2. „Važnost obrtno-nadaljevalnih šol; kako jih snovati“. Naznanilo „Pedagogičsko društvo“. Poročevalec: gosp. Ivan Lapajne, ravnatelj meščanske šole v Krškem.
3. „O socijalnih razmerah slovenskega učiteljstva v sedanjih časih“. Oglasilo „Litijsko učiteljsko društvo“. Poročevalec: gosp. Jarnej Ravnika, nadučitelj v Litiji.
4. „Latinica in nemščina“. Oglasilo „društvo učiteljev in šolskih prijateljev za kamniški okraj“. Poročevalec: gosp. Ljudevit Stiasny, učitelj v Kamniku.
5. „Metoda računstva na višnji stopnji“. Oglasilo „Pedagogičsko društvo v Krškem“. Poročevalec: gosp. dr. Tomaž Romih, mešč. učitelj v Krškem.

B.

V sekcijah se bodo po sklepu direktorija z dne 28. marcija obravnavali ti-le predmeti: a) „O zavarovanju pri banki Slaviji“; b) „O jednotni pisavi v šolah na Slovenskem“; c) „O posebni nagradi za tiste učitelje, kateri poučjujejo čezpostavno število otrok“ in d) „O volilni pravici učiteljev in učiteljic na Kranjskem“.

C.

Za vsprejem se predlagajo gledé na posamezne predmete sledeči stavki, oziroma resolucije:

A. K predmetu: „Pravne razmere ljudskih učiteljev“:

- a) Naprosijo se dotične šolske oblasti za skrb, da imenujejo vsposobljene učitelje, kolikor mogoče hitro definitivno, da ne trpé sè zavlačanjem škode na petletnicah ali morebiti celo na plačah.
- b) Naprosijo se dotične šolske oblasti, da ne kaznujejo učiteljev brez postavne disciplinarne preiskave.
- c) Naprosijo se dotični merodajni činitelji, da odmerijo v smislu § 55. drž. šolske postave z dne 14. maja 1869. l. učiteljem toliko plače, da bodo mogli stanu primerno sebe in družino preživiti.
- d) Naprosi se dotično postavodajateljstvo, da se občinski volilni red spremeni in popolni v tem smislu, da zadobé vsi učitelji volilno pravico.

B. K predmetu: „Važnost obrtno-nadaljevalnih šol“:

Na vsaki tri- in večrazrednici, kjer se peča prebivalstvo z obrtnijo, naj se osnuje obrtno-nadaljevalna šola.

C. K predmetu: „O socialnih razmerah učiteljstva v sedanjih časih“:

a) Ljudskemu učitelju naj se dovoli vsaj toliko plače, da bode zamogel stanu primerno živeti, kakor zahteva državni zakon z dne 14. maja 1869. leta.

b) Ako deželni zbori tega ne privolijo, naj učiteljstvo prosi države pomoči, oziroma naj se prošnja vložijo, da učitelji postanejo državni uradniki.

c) Pri oddaji učiteljskih služeb uvede naj se status po starosti službenih let kakor je običajno pri c. kr. uradnikih.

d) Slovenski učitelj mora v javnem življenju priboriti si isti ugled, kakoršnega uživajo drugi naobraženi stanovci, torej pristojajo učiteljem v vseh javnih zastopih ista veljava kakoršna drugim stanovom.

e) Skrb „Zaveze“ naj bode v prvi vrsti, da se volilna pravica pridobi vsem ljudskim učiteljem.

f) Pri izdelovanju oziroma pri premembah ljudsko-šolskih zakonov bi moralo imeti učiteljstvo več besede in vpliva, ko ga je imelo do sedaj.

D. K predmetu: „Latinica in nemščina“:

a) Gotična pisava se opusti in šolske knjige se v obče tiskajo le z latinico.

b) Učenci učijo se gotično pismo brati v tisku in pismu še le v višjem oddelku.

E. K predmetu: „Metoda računstva na višji stopnji“:

a) Temelj računstvu je številna vrsta ne nazornost števil.

b) Grube-jeve številne podobe in na nje se naslanjajoče vsestransko obravnavanje vsakega števila posebej se ne dajo zagovarjati niti oziraje se na bistvo osnovnega računstva, niti oziraje se na duh učencev.

c) Pravilna metoda računstva zahteva, da si učenec in učitelj ne mislita nobednega števila samega za se, temveč da si celo številno vrsto v duhu predstavljata.

d) Pravilna metoda računstva zahteva, da osnujemo vse računske zakone le oziraje se na številno vrsto.

e) Pri izpeljavi metodičnih zakonov mora nam v prvi vrsti merodajno biti pravilo, kako nastane številna vrsta.

f) Tvarina se razdeli, da se obravna vsaka operacija za drugo.

g) Obravnavati se mora ložja tvarina pred težjo; zatorej z prva le štetje, potem seštevanje in odštevanje. Množenje, deljenje in merjenje se še le obravnava, ko ne dela štetje, seštevanje in odštevanje učencem nobedne preglavice. Ulomki naj se na tej stopnji popolnoma opustijo.

h) Za počitovanje števil in računskih operacij rabiti nam morajo le računila, pri katerih se nahajajo računiki vsi v jedni vrsti.

i) Uporabne naloge je treba metodično urediti.

j) Lavter-jeve knjige in Lavter-jevo računilo se priporočajo za ljudske šole.

F. K predmetu: „O jednotni pisavi v šolah na Sloveńskem“. (Poročevalec: gosp. Jos. Mešiček, nadučitelj v Globokem):

Zaveza naj vložijo pri visokem naučnem ministerstvu prošnjo, da bi zaslišavši strokovnjake blagovolilo izdati normalne oblike črk, ki bi se potem izključno rabile po šolah in katerih bi se morali natančno držati tudi spisovatelji abecednikov.

G. K predmetu: „O volilni pravici stalno umeščenih učiteljev in učiteljic na Kranjskem“. (Poročevalec: gosp. Luka Jelenc):

Gledé na to, da se je v mnogih slučajih vsled nejasne določbe § 1. točka 2., lit. f volilna pravica stalno umeščenim učiteljem in učiteljicam krati ter gledé na to, da je visoko državno sodišče pritožnikom od slučaja do slučaja pripoznalo volilno pravico, deluje naj upravni odbor „Zaveze slov. učit. društev“ z vsemi postavno dovoljenimi sredstvi pri visokem deželnem zboru na to, da se omenjeni § točka 2, lit. f v toliko spremeni, da se bo v prihodnje glasil: f) nadučitelji in vsi stalno umeščeni učitelji in učiteljice itd.

H. K predmetu: „O nagradi učiteljem, ki poučujejo čezpostavno število otrok“. (Poročevalec: gosp. France Slanc):

Učiteljem, ki poučujejo čezpostavno število otrok, naj se odmeri primerna nagrada! Upravni odbor „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“ naj v tej zadevi ukrene primerne korake.

Čistimo jezik!

(Za nagrado.)

Kakoršen mož, takšna beseda.

I.

Jezik, govor je velik dar božji, katerega je Stvarnik podelil le najvišjemu bitju na zemlji, človeku; govor povzdiguje človeka visoko nad živali. Olikan jezik je lep in prijetno zveni iz ust olikanega govornika; jezik pa, ki ima bogato slovstvo, je imenitna posoda, v kateri se shranjuje dragocen plod človeškega uma.

V družbinskem življenji je jezik — bodi-si vže v govoru, bodi-si v pismu — močna véz, katere veže človeka s človekom, družbe, urade, države in narode mej seboj.

V šoli pa je jezik med učnimi predmeti krepek steber, na katerega se več ali manj naslanjajo vsi drugi predmeti. Kaj bi bil človek brez darú govora!

Glavno težje govora je sicer jedro izražene misli, a tudi zunanja oblika govora t. j. poraba izrazov in sestavljanje v govor močno vpliva na poslušalca — posebno v olikanih krogih: ni torej samo to merodajno, kar se govori ali piše, temveč tudi to, kakó se govori ali piše. Vsak jezik pa ima v svojem besednem zakladu več ali manj posebnih svojstev, katere izraža le na njemu lasten način, tako da se večkrat samo v besednem preloženji na kak drug jezik ne dá popolna misel zajeti, posebno v izrekih in pregovorih ne; tu je treba primernih, opisovalnih izrazov, da se pravi pomén misli popolnoma zajme; v posameznih slučajih pa se niti s to pripomočjo pravi zaumen ne doseže. Zato je jezik v prestavi redko kedaj tako krepek in gladek, kakor v izvirniku; misel se ne predstavlja v tako določenih krogih in živobojnih podobah kakor v izvirnem jeziku. Po pravilnosti ali nepravilnosti govora večkrat sodimo izobraženost govornikovo in to ne brez vzroka; po olikanosti jezika sklepamo z veliko zanesljivostjo na olikanost vsega naroda isti jezik govorečega. Kakor cenimo ptiča pevca po petji, tako cenimo človeka po govoru. Kakoršen mož, takšna beseda, pravi pregovor. O rajnem škofu Slomšeku se še zdaj pripoveduje, da je govoril, kakor bi rožice sadil.

Če kdo lepo misel izraža v nepravilnem jeziku, bodi-si našopirjenem s tujkami, ali tudi izražene v domači besedi pa sestavljene v tujem duhu, se mi zdi, kakor okusna jed v škrbasti ali celo razbiti skledi. S tujimi besedami napikani jezik ali pa v tujem duhu povita misel bi se lahko prispodabljala raznim oblačilom po sedajni šegi, ženstvu posebno priljubljeni, kjer se jedno oblačilo sestavi iz več raznobarvenih tkanin; to je baje imenitno! Zato pa se tudi marsikomu imenitno in učeno zdi, če more v svoj govor vplesti kak tuj izraz, pa v pošteni družbi se hitro izda, njegova navidezna olikanost se spozna in po zaslugi ceni.

Vsak olikanec se poslužuje v govoru in pismu pravilnega, čistega jezika; kdor pa jezika ne zna pravilno govoriti, ne pisati, ga — seveda — tudi ne more pravilno govoriti in pisati, pa se v tem slučaju tudi olikancem prištevati ne sme.

Jezik čistiti in gladiti je dolžnost vsakega izobraženca. To dolžnost smo podelovali po naših prednikih; to oporoko nam za takratne čase obče čislani pesnik Koseski sporoča ter nam jo toplo priporoča rekši: „Jezik očistite peg, opilite gladko mu rujo!“

Če pa je to dolžnost olikancem v obče, je olikanemu učiteljstvu sveta dolžnost. Kdor nepravilen jezik govori ali piše posebno v občevanji sè svojimi učenci ali tudi le v njih navzočnosti, tisti pač mladini več škoduje, ko ji koristi, če jo na pamet nauči nekaj slovniških pravil. Takšen nauk je hlinba; pa tudi v otročjih srcih nikdar ne požene korenin.

Rabimo toraj v besedi in v pismu pravilen, čist jezik, posebno pa če občujemo z učenci; ne segajmo po tujkah, dokler lahko shajamo z domačo besedo!

Ne domišljajmo si, da „reč“ na važnosti, imenitosti kaj pridobi, ako jo s tujo besedo imenujemo; ne hlepimo toliko po tujstvu, temveč čislajmo domače! Ne sramujmo se pravilnega domačega govora tudi v tako nazivanih „boljših“ družbah ne! Ne izgovarjajmo se: Pri nas vsi tako govoré, če bi pravilno govoril, bi me ne umeli, še zasmehovali bi me in napuhnjene napetneža imenovali itd. Tako! ti se takšne in jednake ljudske obsodbe bojiš, govoriš ljudstvu na ljubo napačno; glej v tem slučaju si svojo učiteljsko ulogo zamenjal z ljudsko: ti se od otrok, od ljudstva učiš njihovih — napak, ti postaneš učenec, oni pa tvoji učitelji.

Navesti hočem nekaj slučajev, v katerih se naš jezik celo v takozvanih olikanih krogih neusmiljeno pači, da celo nekatere knjige in nekateri časopisi se te primeri ne morejo dočista otresti. Na priznané polovičarje, na polovičarje bodi-si vže iz nevednosti, bodi-si iz malomarnosti — na tiste se ta obravnava ne ozira.

Naj sledi tukaj nekaj vzgledov iz vsakdanjega življenja po tisti vrsti, kakor sem ravno katerega slučajno slišal in zapisal.

1. K nogam iti.

Ta izraz nam prihaja od Nemcev. Zu Fuss gehen, Fussgänger, Fusstruppe, Fussweg etc. Nemcem ta izraz dobro služi, a preložen na slovenski jezik, posiljeno urinjen, je prava pokveka, nesmisel: zaumen dejanja se napačno predstavlja. Le pomislimo, kaj naj bi pomenilo: k nogi iti, k nogam iti (Janežič-ev slovar ima sicer tudi: k nogam iti, a zaradi tega še vendar ni pravilno), k nogi hodec, pot k nogi, vojaki k nogovi itd. in vendar bi se morali vsi ti izrazi dosledno rabiti, če se rabi: k nogam iti.

Slovenski pravimo: Peš, pešice iti, pešec, peš pot, steza itd.

2. Glagol: pustiti.

Temu glagolu se pogosto prilašča pomen, katerega v resnici nima. Rabi se namreč v pomenu nemškega glagola lassen; a nemški lassen ima širši pomen od slovenskega pustiti. Pustiti pomeni: ne vzeti, se ne dotakniti, dovoliti, ne nasprotovati; nikdar pa ne izraža povelja, želje, kakor nemški lassen.

Na pamet naj se pusti učiti le taka tvarina. — Naša mama se pustijo priporočiti in prositi. — To pomeni mama ne branijo nič, če jih kdo priporoči in dovolijo ali ne branijo, če kdo prosi. — Se pustim zahvaliti t. j. dovoljujem, ne branim, če me kdo zahvali. V nemškem: ich lasse mich bedanken, je pojem popolnoma zajet; v slovenskem pa izrazimo vse kaj drugega, nego izraziti hočemo.

Pravilno bi se reklo: m. prosijo, priporočajo se — povej, da se priporočam in prosim. —

3. Vprašalni in oziralni zaimki se zamenjavajo in napačno rabijo.

Ta pomota se nahaja, kolikor meni znano, le po južnem delu Štajerske; še nekateri pisatelji se je ne morejo popolnoma otresti. Nekaj vzgledov nabranih iz raznih knjig in časopisov naj tu sledi.

Pojdi, kam te veseli. — ... potem se podamo na hribček k cerkvi, kam so nas vabili zvonovi — ... toda pri sedanjih razmerah dala bi se postava, kakšna se namerava nasvetovati, le težko izpeljati. — ... Nasvetoval je zopet društvene seje v vsakem mesecu, čemu so mu ... pritrdili. — ... Kde prvič si oziral se v nebo ... tam je tvoj dom ... — ... Nabralo se je dokaj ... listin, katera so mi prav dobro služila ter ... ter pojasnila. (Dr. Štrekelj ocenjuje Šuman-ovo „Slovnico“ v „Ljublj. Zvonu“ l. 1884 trdi jednako o tej nepravilnosti.) V nekaterih slučajih sta si vprašalni in oziralni zaimki tako blizu, da bi človek mislil, vse jedno je, naj se stavi

vprašalnik ali oziralnik. N. pr. učitelj v šoli razlaga in potem takoj vpraša: J.! povej, kaj sem razlagal ali pa: povej (to) kar sem razlagal (ne govori o drugih rečeh.) Ta pomota pa se sliši najpogosteje od onih, ki so se prej začeli nemščine učiti predno jim je bil zadosti utrjen materin jezik. V nemščini se namreč v tem slučaju vprašalnik in oziralnik po pisavi in obliki ne ločita.

4. Svojilni zaimki posebno „svoj“ se pogosto napačno rabijo.

— i.. Konferencija čestita .. — ... g. namestniku k dvajsetletnici svojega službovanja. — ... Najložje, ako postavimo čitanko sè svojo tako raznovrstno vsebino v središče .. — ... podati gradiva za domovinoslovni pouk, zategade/ ponavljamo našo prošnjo ... — ... Posodi mi tvoj nož. — O rabi „svoj“ bi treba bilo obširneje govoriti.

5. Dež gre, sneg gre, toča gre.

To je pravi ljudski izraz. A nekaterim „bolj olikanim“ se ne dopade posebno, zato se kar bojé izgovoriti: Dež gre, — je, — bo šel, posebno, če jim kak šalivec ugovarja, češ, dež nima nog; takrat pa hitro popravijo: deži, sneži, (toči?). Naš narod govori: Dež gre itd. in to je tudi prav. Ta izraz pripada v ono skupino, ki znači posebna svojstva jezikova, če tudi izraz navidez misli ne zajme popolnoma. Saj v drugih slučajih tudi rabimo glagola iti — brez nog: Ura gre, teče; vlak gre itd. Tudi odlični pisatelji slovenski se ne spodtikajo nad tem izrazom, ter ga rabijo raje nego: deži, sneži (toči?). Dežuje, deževalo je itd. rabi se pa zopet rado; a to v drugem, trajajočem, ponavljavnem pomenu. (Jurčič „Ljublj. Zvon“ l. 1890 str. 272). Koliko ima nemški jezik takšnih izrazov, pri katerih izraz ne zajema misli n. pr. Umbringen (töden), Bäume schlagen aus — brstijo, odganjajo; sich unterhalten — se spodaj držati — ka-li!

6. Glagol: prejeti in prijeti.

Ta dva glagola, na oko in nho tako drug drugemu podobna, imata v pomenu vendar zdaten razloček: prejeti erhalten: prijeti pa angreifen. Napačno je torej pisati: Naročnino smo prijeli, dopisa nisem prijel itd.

7. Glagol: najdem.

Ta glagol je sestavljen s predlogom „na“ in glagolom „iti“ — na kaj iti, priti. V navadnem govoru in pomenu odgovarja glagol najti (naiti) najdem, našel, glagolu iskati kaj, koga, zgubljenega skritega ne očitnega, o čemur še drugim (nobednemu) nič znano ni; kar pa ni zgubljenost, ne skrito, pa se tudi ne išče, kar je vsem znano očitno, pristopno; to se najde, to je, eksistuje, viditi je, stoji, leži, tid.

V Celji najdeš župno cerkev, stari grad, itd. velja glagol najdem le v tem pomenu, če je kdo to iskal, drugače pa se raje rabi: je, stoji, itd. Ich finde den Park sehr schön — Očitni vrt „najdem“ lep, vendar nikdo ne bo rekel, ampak zdi se mi lep itd.

8. Sejo imeti, sejo držati.

Nemcem sicer služi: Eine Sitzung haben, halten. No bil jim je morda glavni namen ta, da so zbrali skupej sedeli; to pa kar so se sedé posvetovali, to jim je bilo morda manj važno, ker drugače bi vsaj dejanje po važejšem delu — posvetovanje ali kakò jednako imenovali.

Vojaški poveljnik tudi skliče svoje podložne poveljnike raznim podložnim oddelkom, ter se posvetuje z njimi, jih sprašuje ali jim daje povelja, pa ti ne sedé po klopleh ampak vsi stojé, ali pa sedé na konjih. V tem slučaju bi bilo tako sejo dosledno imenovati: eine stehende Sitzung oder eine zu Pferd sitzende Sitzung halten. Ali besedna sestava izraža v resnici in določno to, kar izraziti hočemo?

Krojači, črevljarji po ves dan skupaj sedé, se pogovarjajo, ugibajo in krpajo — imajo toraj stalne seje.

Zakaj bi se dejanju ne prilagalo pravo ime, da bi ože ime pomenilo dejanje? Ali bi ne veljali izrazi: posvetovati se, svèt, svetovalec; odbor, zbor, zborovati, ugibati, ukrepati, sklepati, sklepanje itd. Če pa se vže ne sme dejanje določevati z imenom, naj bi se reklo: Shod, zbor, skupščina, snidenje, sobranje itd.

9. Dnevni red.

Ta izraz je vže skoraj dobil domovinsko pravico pri nas, pa če ga opazujemo malo bliže, takoj spoznamo, da ga pogosto rabimo napačno. — Kjer se po več dni zaporedoma zboruje, posvetuje, sklepa in ukrepa (deželni, državni zbor) tam ima ta izraz še nekaj pomena, ker so obravnave na vsak dan v posebnem sporedu določene. Tam pa, kjer se zborovanje vrši le od slučaja do slučaja, ali redno v vsakem mesecu ali letu, tam pa ta izraz ne zajema pojma, ker se tisti red ne razteza na ves dan, ni toraj red „dneva“ temveč le red (vsposed, vrsta) obravnav. Letnim, mesečnim zborovanjem bi se toraj morali postaviti letni, mesečni „redi“ ne pa „dnevni redi“; nekatero društvo pa zboruje zvečer samo kako uro, pa vendar pišejo „Tagesordnung“ „dnevni red“ zakaj-li ne „večerni“ ali „nočni red?“

Vrsta predmetov, kateri se v kakem zborovanji obravnavajo bi se primerneje zaznamovala z izrazi: Obravnavalni vsposed, vrsta obravnav, posvetovanj itd. ali samo: vsposed, ali predmet.

10. Direktorijum, delegat, delegacija itd.

se po mojem mnenji rabi pri nas popolnoma nepotrebno, ker imamo dovolj domačih izrazov, kateri zaumen vsaj tako natančno zajmejo, kakor ti tuji. Po mojem mnenji „stvar“ prav nič ne pridobi, če se imenuje s tujim izrazom niti na imenitnosti, niti na delavnosti.

Zaumen zajemajo izrazi: Ravnatelj, ravnateljstvo, voditelj, voditeljstvo, vodstvo, načelnik, načelništvo, odbor, izbor, odbornik, poslanec, poslanstvo, pooblaščenec, poverjenik, zastopnik, pooblaščenstvo, poverjenišstvo, zastopništvo itd.

Psihologično-metodična utrditev učne slike „Iznajdba knjigotiskarstva.“

Spisal Gabrijel Majcen.

(Dalje.)

Ker je spraševanje pripovedanega pri učiteljih — ne rečem preveč — vkoreninjeno, v učnem kakor v vzgojnem oziru pa škodljivo, ne zdi se mi odveč, o tej točki še nekoliko spregovoriti. Kdor je o eksistenci apercepcije preverjen, mora priznati, da je zgradba novih predstav, pridobljenih po podajanji novega, pri vsakem učenci drugačna, da je individualna, nobedna izmed njih pa skladna z ono v duši učiteljevi. Ako sprašujem, razdiram siloma to zgradbo, koje zveza je trdna, ker je snov za njo povzeta iz duše učenčeve same, ter sestavim novo, sebi individualno, in to učencu usilim, češ, da jo smatra za svojo. Ta stiklina v učenci ne more biti trpežna, ker je brez kleja. Pripovedano je učenec v njegovi zvezi ali shvatil ali ne. Čemu v prvem slučaju razdirati? V drugem bila je tvarina preobsežna in je treba, da se kosi vže poprej naredijo toliki, da so duševni moči učencev primerni.

Ako učitelj sprašuje, ako ne da reproducovati neposredno, greši zoper pedagogično načelo, da se je ozirati na učenčovo individualnost. Učitelj pa tudi odbija mogočnost,

pogreškê, krive nazore, predsodke svojih učencev spoznavati ter popravljati; ravno v subjektivni posebnosti shvatanja razodeva se učenčeva notranjost nevarljivo. Spraševanje dalje možni učinek pripovedanega gotovo slabi; kajti, ako se toplo čustvo, ki se je v učenci vzbudilo, le more s čim ohladiti, zgodi se gotovo sê suhoparnimi slovniškimi prašnji. Ker pa spraševanje učencu tudi tok predstav ovira, navda ga z neprijetnim čustvom; naravno je, da bi učenec rad samostalno pripovedoval to, kar je tako žaljno poslušal iz ust učiteljevih. Čemu mu samotvornost ovirati in samostalnost krčiti?

Nadalje učence, kojega učitelj ima navado, vsako pripovedko spraševati, ne bo nikdar zmožen o tej ali uni stvari govoriti jasno, gladko in obširnejše ter narediti dober spis. Kakor ne ve nič povedati, tako tudi ne ve nič pisati; kajti sklepati, izvajati sklep iz sklepa, treba se mu je prav tako učiti, kakor vse drugo. Da stoji prosto spisje v obče na slabih nogah, je vredno resnega razmišljanja. Končno učenec sprašujočega učitelja ne spoznava nikdar vzročne zveze dejanj. Med učiteljevim pripovedovanjem se mu na njo paziti ne zdi treba, ker se zanaša na spraševanje; neprisiljen tega tudi ne bode storil, ker vzročna zveza ni ono, kar čutnega otroka zanima, marveč od njega zahteva natezno razumno delovanje. Pri reprodukciji pa mu na vzročno zvezo zopet ni treba misliti, kajti vrši se pri njem le s pomočjo mehanskega spomina. Kolika škoda za izobrazbo uma!

Primer.

Učitelj. Na kaj se je pisalo pred davnim časom?

Učenec. Na pergamen ali papir.

Učitelj. Kaj so dali zvezani listi?

Učenec. Knjigo.

Učitelj. Kdo je le znal pisati in čitati?

Učenec. Malokedo.

Učitelj. Kdo se je večidel bavil s pisanjem knjig?

Učenec. Mnihi.

Učitelj. Kakšne knjige so izdelovali?

Učenec. Cerkvene.

Učitelj. Kakšni so mnihi vsled tega v pisanji postali?

Učenec. Spretni.

Učitelj. Kakšne črke so znali delati?

Učenec. Lepe.

Učitelj. Kaj so vzlasti z začetnicami odstavkov radi storili?

Učenec. Olepotičili so jih.

Učitelj. Kako so je včasi izdelali?

Učenec. Umetno.

Kdo skrbi pri tem postopanju za logično in vzročno zvezo? Ali ne jedino le učitelj? Duševno dela, reprodukuje le on, učenec ima si le pomniti besede, katera je v pripovedovanji bila v zvezi z besedami učiteljevega prašanja. To opravi tudi škorec. Po takem pouku bi se še naj tudi ogrevalo srce! Tako postopanje je človeku, kojega diči um in pamet, celó nedostojno.

Ali učenca je treba vže od najnižje stopinje naprej začenjajoč z malimi pripovedkami sistematično učiti in vaditi, da gleda na logično in vzročno zvezo; kako se naj to zgodi, ne spada v naše poglavje.

Ako si tvarino bil razkosal, daj na konci ponavljati celoto in tej narediti nadpis. Skrbi, da si učenci stvarno vsebino popolnoma prilasté. H koncu naj jo še napišejo.

Omeniti še mi je običaja, po katerem novejši Herbartijci in Zillerci zgodovinsko snov podajajo. Zajemajo jo namreč neposredno iz virov (iz poročil sodobnikov, iz listov, pisav spomenikov), katere učencem razlagajo. Pravijo, da dobivajo le ti zgodovino na ta način iz prve roke, ter se predstavljajo v one dobe, katere jim je motriti, najlože. Od prič, ki so vidile in slišale, pričakovati je najzanesljivejšega poročila. Vsled svoje prepričalne moči ostanejo viri neizbrisljivo v spominu, vsled svoje nazornosti in priproste oblike pa učencu kaj ugajajo. V kratkem času prišlo je na svetlo več knjig, ki ponujajo blago. Prvo mesto zavzema vže zaradi originalnosti „Richter Alb.: Quellenbuch für den Unterricht in der deutschen Geschichte zusammengestellt, Leipzig“ s posebnim navodom „Quellen im Geschichtsunterricht“. Za avstrijske šole izdal je Dr. Karl Schober „Quellenbuch zur Geschichte der österreichisch-ungarischen Monarchie, Wien, Hölder. II. Thl.“. Mnogo bi se dalo pisati za, pa tudi mnogo zoper ta način, podajati snov zgodovinsko. Toda ker je za nas Slovence to prašanje le akademične vrednosti, naj povedano zadošča.

(Dalje sledi.)

Priradopisni pouk v jednorazrednicah.

(Pišeta ravnatelj Henrik Schreiner in prof. J. Koprivnik.)

(Dalje.)

Vas, trg, mesto.

Kokoš.

Kaj je tukaj naslikano, R? Kokoš. Kam prištevamo kokoš, D? Domači perotnini. S čim je pokrito telo kokoši, A? S perjem. Kakšna je ta kokoš po barvi, L? Rujava. Kakšne barve so še kokoši, E? Črne, sive, bele, pegaste. Ponovitev. Imenuj dele telesa kokoši, A! Glava, vrat, trup, rep, peruti, noge. Kakšne velikosti je glava, Š? Bolj drobna. Kaj je predi na glavi, V? Kljun. Kakšen je, H? Debel, močen, na koncu nekoliko navzdol zakrivljen. Kaj zapazimo v kljunu, ako kokoš zine, C? Jezik. Česa pa nima kokoš, R? Zob. Kaj še ima kokoš na glavi, Č? Greben. Kakšen je greben, L? Nazobčan in rudeč. Greben kokoš kinči. Ponovi to, Ž! Kaj ima kokoš pod brado, N? Dve rudeči krpi. To sta njena podbradnika. Kakšne so oči kokoši, D? Velike, okrogle. Kako vidi kokoš, P? Prav dobro. Kateri del majnka ušesu, B? Uhelj. Pokaži mesto, kje ste ušesi skriti pod perjem. Kakšen posluh ima kokoš, R? Prav tanek. Povej vse, česar smo se učili o glavi, E.

Kakšen vrat ima kokoš, L? Tanek in precej dolg. Kakšen je trup, U? Debel in močen. Kakšen je rep, V? Srednje dolg in širok. Kako ga nosi kokoš, Š? Kvišku, skoraj popolnoma po konci. Kakšne so peroti, A? Kratke in na konci okrožene. Kaj sklepamo s kratkih in okroženih perotij, B? Da kokoš slabo leta. Kakšne so noge, F? Kratke in močne. Koliko prstov ima na vsaki nogi, G? Štiri. Kam so obrnjeni, E? Trije naprej in jeden nazaj. Kaj ima na prstih, J? Široke in močne kremplje. Čemu so ji, A? Da ž njimi lahko razkaplje ter išče hrane.

Kako naznani kokoš, da je znesla jajce, R? S kokodakanjem. Kako vabi koklja piščeta za seboj, J? S kokotanjem. Kakšen glas ima toraj kokoš, A? Ona kokodaka in kokoče.

Kaj je tukaj naslikano, R? Petelin ali kokot. Kako se loči petelin po velikosti od kokoši, K? Je večji. Kako se loči po barvi, D? Je bolj svetlih in živih barv, perje se mu bolj blišči. Kakšen rep ima petelin, M? Večega in bolj košatega ko kokoš, perje v njem je zakrivljeno. Kaj ima na nogah razen prstov, L? Ostro ostrogo. Čemu mu je ostroga, V? Z njo peha nasprotnika, služi mu kot orožje. Kakšen

glas ima petelin, N? Petelin poje. Kako poje petelin, P? Kikiriki. Petelin začne zgodaj peti. S svojim petjem budi ljudi na delo. Se ponovi.

Kako imenujemo mladiče kokoši, J? Piščeta. Kakšno perje imajo piščeta, Š? Mehko kakor volna. Kakšna so po barvi, L? Žolta. Po koliko jih ima jedna koklja, F? Po 12—18. Koklja je svojim mladičem skrbna mati, piščeta pa jo tudi lepo ubogajo in rada poslušajo njen glas. Ponovitev.

Kje živé kokoši, A? Pri hiši. Kdo jih vodi, D? Petelin. Kdo vodi petelin kokoši, O? Po dvorišču in okolu hiše. Kaj iščejo tu kokoši, B? Hrane. S čim se živé, D? S vsakovrstnim zrnjem, žuželkami, črvi in trgajo tudi travo. Da, po leti ni treba kokošim mnogo zrnja trositi, ker najdejo na paši dosti hrane, po zimi pa se jim mora dajati zrnja (pšenica, oves, proso, turščica), da ne trpe gladu. Se ponovi.

S čim koristi kokoš, E? Nese jajca. Kokoš znese na leto po 100, 120 in celo po 180 jajec. Čemu so jajca, A? Se porabijo za kuho ali pa se prodajo. Za jajca skupijo gospodinje lep denar. Kako še koristijo kokoši, V? S piščeti. Za piščeta še več denarja dobe gospodinje. Kako pa še koristijo kokoši, U? Dajejo perje, s katerim se tlačijo blazine (zglavniki), in dajo okusno meso. Nekaterе gospodinje rede tudi kapune, ki se prodajajo za drag denar. Kokoš je toraj prav koristna žival; pri vsaki hiši naj bi se redilo te perutnine, kolikor se da.

Kuhinjska sol.

Kaj imam tukaj, L? Sol. Ako hočemo popolno ime povedati, moramo reči kuhinjska sol. Kako kupujemo kuhinjsko sol, V? V solnikih (štokih). Kaj storijo doma s solnikom, M? Ga zdrobé ali starejo. (Ponovitev.)

Kakšne barve je kuhinjska sol, R? Bele. Vzemi malo kuhinjske soli na jezik, U! Kaj občutiš na jeziku? Slan okus. Kakšen okus ima tedaj kuhinjska sol, R? Slan. Povohaj sol, D! Kaj si občutil, Č? Nič. Sol je toraj brez vonja. Kaj sem storil s pešičico soli, R? Ste jo vrgli v vodo. Bodemo opazovali, kaj se zgodi v vodi s soljo. Kaj zapaziš, Z? Sol je zginila. Pravimo, sol se je v vodi raztopila. Kaj se zgodi toraj s soljo v vodi, S? Se raztopi. Vzami malo vode, v kateri smo raztopili sol, na jezik, Š? Kakšen okus ima ta voda? Slan. Kakšen okus je toraj dala sol vodi, Ž? Slan. Takšni vodi pravimo slanica. V stekleničico, v kateri je bilo zdravilo, vržem malo soli in držim posodico nad plamen sveče. Kaj opazuješ, U? Sol razpoka. Kaj se zgodi tedaj s soljo, ako jo zagrejemo, P? Razpoka. (Popis se ponovi.)

Kuhinjsko sol dobivamo iz zemlje ali pa iz morske vode. V zemlji so soli primešane navadno mnoge zmesi, katerih se mora očistiti, prej ko je za rabo. (Se ponovi.)

Čemu rabimo sol, A? S soljo solimo jedi. Da, sol napravi jedila okusnejša in prebavnejša. Kaj še solimo s soljo, E? Slanino. Čemu neki, L? Da se ne pokvari in ne spridi. Komu tudi dajemo sol, F? Domači živini. Čemu dajemo domači živini sol, Č? Da rajše je in da ji krma bolj tekne. Res je, brez soli tudi živina ne more biti. (Ponovitev.)

(Dalje sledi.)

Obravnava pesmi „Deček in ptica. 2 ber.“

Kdo izmed vas sedaj v spomladi pač ne hodi rad na vrt!

Kdo pa stori, da je vrt posebno vesel kraj? (Ptice).

Od ranega jutra do večera skakljajo po vejah ter čvrée in žvrgolé.

Kaj pa si delajo kmalu v začetku spomladi? (Gnezda).

Kje? (Na drevesih, v grmih na rogovilah). Sedaj so gnezda večidel vže zgotovljena.

Kaj se zgodi, kadar je gnezdo zgotovljeno? (Jajca ...)

Kaj potem? (Valé...)
Kaj potem? (Mladiči...)
Kakšni so ti?
Kdo jih oskrbuje?

Pri delu pa vedno pazita, da se otrokom nič žalega ne zgodi.

Kaj bi se jim moglo zgoditi?

Le neusmiljeni, hudobni otroci trpinčijo te revne živalice; toda posvetno oblastvo jih hudo kaznuje, še huje pa Bog.

Danes hočemo slišati o nekem dečku, ki je bil ves drugačen.

Nekega popoldne pride iz šole domov, odloži knjige ter hiti vesel ven na vrt. Drevje in grmovje je imelo vže listje. Priskaklja do košatega leskovega grma in si hoče odrezati šibo. Ko nekoliko vej v stran pripogne, zapazi na rogovi tik nad seboj ptičje gnezdo, iz katerega so gledali četrje mladi ptički. Močno je vesel ter nepremišljeno roko stegne, da bi gnezdo vzel raz veje in nesel v sobo. Kar nad njim žalostno začvrči. Ozrese k višku ter vidi med najvišjimi vejami staro ptico. Ta leta plašno sem ter tje, potem povesi peruti, nagne glavico in čivka tužno. Mati je mladih ptičkov, ki je v tolikem strahu za svoje otroke. Njeni tesnobni in otožni glasovi dečka zadenejo kakor človeške besede. Roko umakne, ter stopi nekoliko korakov nazaj.

Ptica dečka ogovori ter prosi.

Kako neki?

Recimo tako-le:

Ljubi deček, prosim te,
Pusti moje gnezdice - *)

Zakaj? (ker so notri mladi ptički).

Kakšni so mladi ptički? (Nagi in revni.)

Ptica je prošnji pristavila:

Ptički notri so mladi,
Revni so in še nagi.

Ponovi vse, kar je ptica rekla!

Deček je stal mirno. Zato ptica ni vedela, ali ji bo prošnjo uslišal ali ne.

Kaj bo torej zopet storila?

Pa kako, ker je drugokrat?

S prošnjo ga ob jednom opomni, naj bo usmiljen.

Kako je torej prosila?

Recimo:

Revčkov usmili se
In ne hodi blizu tje;

Da bi jo deček raje ubogal, mu obljubi nekaj storiti.

Kaj neki?

*) To jeden ali dva učenca ponovita, med tem pa učitelj zapiše na tablo. Tako se postopa tudi naprej.

Ptica reče:

Bom ti pela pesmico,
Če me ubogaš ptičico.

Ponova.

Deček je ptico ubogal in ni hodil blizu gnezda; toda ker ni odšel, bila je ptica še vedno v strahu.

Kaj je torej zopet storila?

Kako je rekla?

Tako-le:

O, ne hodi blizu tje.

Da bi jo deček gotovo ubogal, pristavila je, zakaj naj ne hodi blizu tje.

Zakaj neki? (Ker se ptički bojé).

Recimo:

Ker se vsakega boje.

Kako je ptica torej tretjekrat prosila? Deček bi rad pogledal v gnezdo. Ptički so doslej videli le drobne oči svojih starišev, ne pa velikih človeških.

Kaj bi se zgodilo, ako bi deček v gnezdo pogledal?

To je ptica dečku tudi rekla.

Kako?

Pomnimo tako-le:

Bi zelo prestrašili
Tvojih črnih se oči.

Ponova prošnje.

Deček bi gnezdice revnih ptičkov rad videl. Ali ker je mati trikrat tako milo prosila, ne hodi bliže. Le na prste se postavi, steza vrat in gleda od daleč.

Ponovi to!

Rekli bomo tako:

Videl gnezdice bi rad
Revni ptičkov deček mlad,
Al' na prošnjo ptičice
Le od daleč gleda je.

Kaj je starka iz tega spoznala?

Kakšna je postala sedaj?

Kaj bi vže davno bila rada storila?

Kaj je gotovo sedaj storila?

Kako se je vsedla v gnezdo?

Zakaj?

Recimo!

Starka v gnezdice zleti,
Varno čuva ljubčke si;

Na koga pa je vendar vedno gledala? Sedaj pa ne več plašno.

Kaj se je neki bralo v njenih očeh sedaj: ker je bil deček tako priden in jo ubogal?

Reci to vkup!

Pomnili bomo tako-le;

Dečka gleda, hvali ga,
Lepo da ubogat zna.

Ponova.

Kakor vidite, nastala je iz tega kar smo pravili, pesem.

Toda ta še nima nadpisa.

Kateri nadpis bi ji dal ti? („Usmiljeni deček“ ali ...)

Deček in ptica.

Sedaj hočemo pesem čitati. Najprej čita učitelj in učenci si besede, katere so se naglašale, ali zapomnijo ali se svinčnikom zaznamljajo. Na to čitajo učenci.

Ali se vam deček dopada ali ne?

Zakaj?

S kom je bil usmiljen?

Ako se ti dopada, da je bil deček s tiči usmiljen, bodi tudi ti tak!

Zakaj se te pesmice baš o tem času učimo?

Kaj imaš storiti, ako najdeš gnezdo z mladiči?

Z jajci?

Da si ta nauk bolje zapomnite, bode te te lepe pesmice do ... na pamet naučili.

Gabrijel Majeen.

Društveni vestnik.

Iz „Zaveze slov. učiteljskih društev“.

Št. 333.

I.

Društvenino ste plačali:

a) Pedagogičsko društvo 10 gld.

b) Litijsko učiteljsko društvo 2.50 gld.

II.

Za sodelovanje pri koncertu je oglasilo:

a) Pedagogičsko društvo 4 pevke in 4 pevce.

b) Radovljiško učiteljsko društvo 5 pevcev.

c) Gorško učiteljsko društvo še 2 pevki.

d) Tolminsko učit. društvo tudi še 2 pevki.

Vseh skup je sedaj oglašanih nad 100 pevk in pevcev. Rasposlali smo še tudi H. Volarič-ovo pesem „Pogovor z domom“. Prosimo vse p. n. pevke in pevce, naj se pridno vadijo, da bode „Zaveza“ častno nastopila se svojim pevskim zborom.

III.

Predsednik vložil je pri južni železnici prošnjo za voznino znižano za polovico o priliki glavnega zborovanja „Zaveze“ v Trstu. Glavno ravnateljstvo je to prošnjo dvakrat odbilo. Priporočamo torej, da prosijo p. n. učiteljice in učitelji vsak za-se za znižano ceno. Dotične prošnje naj potrdijo krajni šolski sveti. Vsaki prošnji treba je tudi priložiti kuvert s pošto znamko. Morebiti se vsakemu posebej posreči, kar se vsem skupno ni dovolilo. Direktorij je sicer storil v tej zadevi še jeden korak; ako bomo imeli vspeh, poročali bomo v dnevnikih.

IV.

Slavna društva, ki še niso vrnila polje, poslanih jim dne 24. septembra 1890 l. v izpolnitev in ki tudi niso drugačnih poročil poslala, prosimo vljudno, da to takoj storé in sicer naj pošljejo poročila društvu tajniku pod naslovom: „Armin Gradišnik, učitelj v Hrastniku“, ki sestavlja dotično poročilo za glavno zborovanje.

V.

Vspored za binkošno zborovanje se spremeni v tem oziru, da bode slovesna maša še le ob 8. uri in ne ob 7., kakor smo javili v zadnjem listu.

Pri koncertu sodelujeta vojaška godba in tamburaški zbor.

Krško, dne 21. aprila 1891. l.

Direktorij.

Iz koperskega okraja. Dne 9. t. m. zborovalo je v Kopru v prostorih „Slovanske čitalnice“ „Slovensko učiteljsko društvo za koperski okraj“. Da-si dnevni red ni bil ravno preobsežen, trajalo je zborovanje vendar nad tri ure. Zborovanja vdeležilo se je 12 pravih in dva podpirajoča uda; 2 uda morala sta istega dne k vojaškemu naboru in sta se pismeno opravičila, jeden pa je bil zadržan po nemilem družinskem dogodku.

Zborovanje počastil je se svojo navzočnostjo tudi nam vsem priljubljeni in vrli c. kr. okrajni glavar in predsednik c. kr. okrajnega šolskega sveta v Kopru, preblagorodni gospod Adolf Schaffenhauer-Neys.

S presrečnim „dobro došli“ pozdravi pričetkom društveni predsednik, g. Ferdo Breitschopf, vse navzoče, posebno pa še preblag. gosp. c. kr. okrajnega glavarja in podporna uda, blagorodna gg. Franceta Frankovič-a in Jos. Kožuh-a, c. kr. profesorja na učiteljski v Kopru.

Omenivši potem veselega dogodka v prevzvišenej cesarske rodovini, namreč poroke Nj. cesarske visokosti, gospe nadvojvodinje Marije Valerije, z Nj. cesarsko visokostjo, nadvojvodo Fran Salvator-jem, o katerej priliki je naše društvo po društvenem predsedništvu na pristojnem mestu novoporočenima izrazilo najudanejšo čestitke in pa prerane britke izgube vrlega, ljudomilega in značajnega sodruga gosp. Zdravka Preložnik-a, bivšega učitelja v Borštu, otvori predsednik zborovanje s trikratnim „Živio“ na presvitlega cesarja Franca Josipa I.

Zapisnikarjema bila sta izbrana gg. Fran Finšger in Ivan Perko.

Po prečitani in odobrenji zapisnika lanske glavne skupščine, gledé na poročilo predsednika, tajnika in blagajnika, iz katerega poslednjega je razvidno, da je še nekaj malega prebitka. Pregledovalci računov

bili so izbrani: J. Pečarič, Drag. Mahnič in Mir. Anžlovar, kateri račune takoj pregledajo in tudi odobré.

Gledé društvene knjižnice ukrene zbor, da ostane vse pri starem, samo da se ne bode več naročevalo na nikakršne časopise in perijodično izhajajoče slovstvene proizvode, koje si posamezniki vže itak sami naročajo, ampak nabavljala bodo se le večja dela pedagogično-didaktične veljave, ker drugače knjižnica sama, tako rekoč, pobere vse društvene dohodke. Knjige naj potem med društveniki krožijo.

Pri sledečej volitvi poverjenikov k občnemu zboru „Zaveze slov. učit. društev“ letos o duhovem v Trstu izbrani bili so naslednji gg.: Anžlovar Miroslav, Bogatec Kristijan, Breitschopf Ferdo in Kuret Ivan. V društveni odbor za nastopno leto bili so izvoljeni gg.: Anžlovar, Bogatec, Breitschopf, Finšger, Kuret, Mahnič in Valentič, kateri so se med seboj tako-le konstituirali: Anžlovar, predsednik; Bogatec, podpredsednik; Finšger, tajnik; Valentič, blagajnik; Mahnič, prevodja; Kuret in Breitschopf pa zunajna odbornika.

Sledé potem nekateri predlogi odstopivšega odbora in drugih, kakor: o povišanji učiteljskih plač, o pridobitvi še jednega zastopnika učiteljstva pri c. kr. okrajnem šolskem svetu, (povsod sta po dva in menda samo pri nas imamo le jednega), o ureditvi šolskega obiska, v odpravi končetnih izpitov na ljudskih šolah v našem okraji, ali pa vsaj da bi jih vodil za nadzorstvo ljudskih šol postavno določeni organ t. j. c. kr. okrajni šolski nadzornik. Vsi ti predlogi sprejmejo se brez ugovora in novemu odboru se naloži, naj jih skuša uživotvoriti.

Nadalje nasvetuje g. Ferdo Breitschopf, da se prvi in do sedaj jedini častni član našega društva, prečastni gospod Vjekoslav Spinčič, c. kr. profesor, deželni in državni poslanec, po „Zavezinem“ direktoriji pismeno povabi k letošnjemu občnemu zborovanju „Zaveze“ o duhovem v Trstu. Isti gosp. Breitschopf predlaga tudi, da društveni odbor, oziroma predsedništvo, povabi po slovanskih časopisih vse slovanske učitelje v Istri, k letošnjemu zborovanju „Zaveze“. Oba predloga sprejmeta se soglasno.

Društveni tajnik, (stari) g. Ivan Kuret spominja se s toplimi besedami res uzornega in le prerano umrlega sodruga g. Zdravka Preložnik-a in nasvetuje, naj bi se z dobrovoljnimi doneski sodrugov in prijateljev pokojniku postavil nagrobni spominek. Doneske nabira naj društveno vodstvo z nabiralno polo. Odobri se soglasno.

Potem določi se še Buzet krajem prihodnjega občnega zborovanja, na kar predsednik, zahvalivši se še poprej starim gg. odbornikom za izdatno podporo v preteklem letu in želeč novemu odboru plodonosnega delovanja in obilo vspeha, zaključí zborovanje.

Po zborovanji ššli smo se pri „Črnem orlu“

k skupnemu obedu, kjer smo potem v prijaznem pogovoru prebili nekaj prav veselih uric. —

Naj na tem mestu izrečemo še najlepšo zahvalo slavnemu načelnistvu „Slovanske čitalnice“ v Kopru, katero nam je blagovoljno prepustilo čitalničine prostore za zborovanje in pa blagor. gg. c. kr. profesorjem in učiteljem na učiteljski v Kopru za njihovo res prijateljsko, da, prav tovariševsko občevanje z nami! „Živeli!“

Iz ptujskega okraja. V četrtek, 9. aprila, zbralo se je v šoli ptujske okolice 18 članov k zborovanji našega učiteljskega društva. Predsednik g. Robič prične zborovanje s prijaznim pozdravom novega društvenika g. učitelja Kranjc-a pri sv. Janži (Živio!). — Po naznačenem redu se je to zborovanje tako-le vršilo: I. Zapisnik zborovanja dne 1. marcija se odobri. II. Predsednik razdeli gratis-zvezke (pisane, spisnice in risanke), katerih je Prettenhoferjeva tvornica v Gradcu poslala 1450 komadov za uboge učence našega šolskega okraja. Priročna ji hvala! — G. nadučitelj Zadravec pri sv. Andraži v slov. gor. javi z dopisom dne 5. aprila — v katerem se je tudi nekoliko nad našim predsednikom znošil — svoj izstop iz učiteljskega društva. Predsednik poroča o povodu k temu izstopu ter obžaluje, da so se v društvene zadeve začele vpletati osebnosti. Ker smo se iz tega poročila prepričali, da je predsednik le izvršil svoj nalog gledé razgovora vprašanji za letošnjo okrajno učiteljsko konferencijo v društvenih zborovanjih in da je v tej zadevi pravilno postopal, sprejeli smo soglasno predlog g. podpredsednika Kavkler-ja, „naj se vsame izstop g. Z. na znanje in naj se predsedniku izreče priznanje za njegovo pravilno postopanje“. Predsednik se zahvali na tem občnem priznavanju, katero mu bode v spodbudo za bodoče delovanje na prospéh društva. (Dobro!) III. G. Farkaš prične razgovor o 1. vprašanji za letošnjo okr. učiteljsko konferencijo (ponk v avstrijski zgodovini) ter nam pokaže v kratkih potezah, kako on misli to vprašanje izdelovati. Svoje misli še objavijo gg. Fric, Kavkler, Hren, Serajnik in Šalamun S. Ta živahen razgovor nam je porok, da bota gg. poročevalca svojo nalogo častno rešila. IV. G. Kavkler poroča, da 2. konferenčno vprašanje „o jezikoslovnih napakah“ odpade in namesto tega pride na dnevni red posvetovanje o pregledovanji slovenskih beril. Okr. učiteljski konferenciji bo se namreč predložilo vprašanje v pretresovanje: „Ali ustrežajo slov. berila sedanjim potrebam gledé na učno stvarino in jezik, in ako ne, kateri berilni spisi naj bi se predelali, oziroma izpustili ali dodali?“ Govornik nasvetuje, da naj posamezni društveniki svoje večletne pri rabi slov. beril nabrane skušnje in želje z ozirom na izbor, uvrstitev in obseg učne stvarine in z ozirom na jezik naznanjajo v prihodnjem društvenem zborovanji, da jih zamore on kot poročevalec v svojo poročilo vplesti (Dobro!)

V. Prihodnje zborovanje bo v četrtek 4. junija — ako nam izlet ne spodleti kakor lani — na Polensaku. Podrobnejše podatke zaradi izleta oznanimo pozneje. — Omeniti še mi je prav prijetne zabave, katero smo si priredili zborovalci iz desnega brega Drave vrnivši se iz Ptujta domov v Grilčevi gostilni pri sv. Roku z petjem in prijateljskim pogovarjanjem. Živela kolegialnost!

S Krasa 11. aprila t. l. (Glavno zborovanje učit. društva za sežanski okraj.) „Učiteljem“, kojim je mar napredek šolstva in ugled svoj, sešli so se v 2. dan t. m. v Skopem. Prisotnost je bila — žal — pičla. Vzrok tej nedostatnosti je kaj lahko najti. Nekaterik bi morebiti rekli, da je bil kraj zborovanju slabo izbran; — mogoče, a če so se zborovanja vdeležili najbolj oddaljeni sodrugi, toliko bolj bi morali priti oni, ki so imeli zborovanje, skoro bi rekli, pred nosom. Vzrok je torej celo drug, da-si povsem navaden pa nikakor ne časten za dotične sodruge. Kdor je za svoj stan, ta premaga vse ovire, da se zateče v kolo sodrugov svojih. Mlačnež pa, kateri najde vsak še tako majhen izgovor odsotnosti svojeje, ko gre za skupne stanovske interese, pokaže, da je prava pravcata stanovska ničla. — Sedaj k stvari.

Zborovanje vršilo se je v šoli, katera je pravi unikum v celem šolskem okraji. To ti je luknja! Dotičniki, ki so odločili ono sobo za šolo, pač niso poznali pravila šolske hygienje. Prostor namreč ne odgovarja niti najskromniši njeni tirjavti.

Naš vrli predsednik g. Benigar otvori zbor s primernimi besedami, pozdravi došle prav po bratsko, osobito gosta nadučitelja vremenskega (Kranjsko), g. Sklalo ter javi obširno korake, katere je storil odbor, gledé na prihodnje zborovanje „Zaveze“ v svetovnem Trstu. Dalje tudi omeni, da so odlični in vplivni rodoljubi tržaški radovoljno obljubili pomoči, da se to zborovanje, katero je za nas učitelje eminentne važnosti, tudi dostojno zvrši.

Po prečitani zapisnika zadnjega zborovanja, predaval je g. A. Štrekelj. Snov njegovega predavanja ni osobite važnosti za naš stan, a vzlic temu vsprejelo se je z odobravanjem.

Iz tajnikovega, blagajnikovega in pevovodjinega poročila se posname, da je imelo društvo v preteklem letu jedno zborovanje na Brežini — kar je jako malo, — kjer se je sklenilo, da se letos praznuje desetletnica društvenega obstanka s slavnostnim govorom, predavanjem itd. Društvo šteje 42 udov; čistega dohodka pa je nekaj čez 19 gld. ter še mnogo tirjatev. Gosp. blagajnik pobrinite se, društvo potrebuje letos mnogo denarja! — Peto se ni letos skoro nič, a upa se, da sedanji neumorni g. pevovodja spravi to velevažno stroko v pravi tir.

Delegatom Zaveze so izvoljeni gg.: Anton Benigar, Alojzij Luznik, Janko Štrukelj in gspđ. Justina Štrukelj. Volitev vsprejemnega odbora, kateri se je

tudi sestavil, je sledeče izpala: g. Matko Kante, predsednik, g. Janko Štrukelj, tajnik, gg. A. Benigar, Alojzij Luznik in Jakob Starec, odborniki.

Volitev v društveno vodstvo za tekoče leto imela je ta-le izid: g. A. Benigar, predsednik, g. M. Kante, njega namestnik, g. Janko Štrukelj, I. tajnik, g. Ivan Bano, II. tajnik, g. Svitoslav Sila, blagajnik, g. A. Luznik, pevovodja in g. J. Starec, odbornik. — Konečno vrstili so se razni nasveti, mej katerimi vsprejeti je oni gledé na prošnje na deželni zbor za zboljšanje učiteljskih plač. Bog daj, da ne bi bilo tudi letos (?) zaman!

Bliza se čas zborovanja „Zaveze“ v prelepem Trstu. Sešli se bodo v svetovnem „tržišču“ slovenski učitelji iz vseh slovenskih pokrajin, da si bratski podadò rokè in se po tovariševsko pogovoré v povzdigo našega šolstva in svojih duševnih in gmotnih interesov. „Slovenski učitelji, časi so resni! — Sovražnik preti od vseh strani, — organizujmo se pod geslom našega presvitlega cesarja: z družinimi močmi in z mogočno roko odbijajmo navale naših klevetnikov. Le v vsestranskem združenji je naš spas. Vsak zaveden učitelj, oziroma učiteljsko društvo, mora težiti po zvezi. — Žal, da nekatera štajerska slov. učiteljska društva, nekateri okraj na Kranjskem in tržaška okolica, nečejo poznati zveze, nečejo se združiti v društvo, temveč tirajo nekaj škodljiv separatizem. Tem kličemo: „Glejte, kaj delate!“ —

Tovariši in tovarišice naše pridite v obilnem številu o duhovem v Trst; pokažite v resnici mar za stanovsko čast in ugled. Odzovite se prijaznemu vabilu „Zaveze“, ki kliče vas sotrudnike iz zelene Štajerske, od bistrè Save, od deroče Soče, iz kršnega Krasa in tužne Istre ter prisostvujte temu prazniku slovenskega učiteljstva! Le v veliki množini pokažimu svetu: Da smo in kaj smo. Š.

Iz kamniškega okraja. Dne 2. aprila prišlo so 4 gspđ. učiteljice in 18 gg. učiteljev k glavni skupščini v Mengeš, kjer jih je gosp. predsednik Janežič ob 10. uri dopoldne presrečno pozdravil. Omenil je tudi najvažnejše društvene zadeve ter se toplotno spominjal g. Javorška, kateri je izstopil iz društva preselivši se v drug okraj. Na to izražà željo, da bi se društvo tudi v prihodnje tako vro podpiralo in društveno petje malo bolje gojilo.

Tajnik je naznanil, da je društvo tekom leta dvakrat zborovalo ter da je imel odbor jedno sejo. Dra društvenika, sta povodom premeščenja v drug okraj iz društva stopila, dva pa pristopila, tako, da ima društvo še vedno 36 pravih in 1 podpornega uda. Našel je še mnogo drugih društvenih prememb, pa jih tu radi tega ne omenim, ker so bile vže večinoma po časnikih priobčene. Iz tega poročila se je razvidelo, da je društvo vse storilo, kar je bilo v njegovi moči. Konečno je tajnik tudi omenil, da je stališče učitelja dandanes zelo težavno, ker se

vedno jako nedostojno napada, da-si tudi se učiteljsvo trudi z borno plačo od zore do mraka. Da se vse te neprilike odpravijo, treba nam je tesne društvene zveze, kolegijalnosti, stanovskega ponosa, vstrajnega dela itd., kajti s temi činitelji se morajo preje ali pozneje dejansko vresničiti idejale, koje z ozirom na naš stan pedagogika na papirji tako lepo slika.

Blagajnik g. Tramte izkazal je v gotovini 31 gld. 56 kr., neiztirjanega pa 9 gld.

Poročevalec g. Trost je končal svojo jako zanimivo razpravo: „Katere fizikalne aparate si učitelj lahko naredi in kako naj jih uporablja?“ s pristavkom, da jo bo priobčil v „Učit. Tovariši“.

Društveni odbor ostane stari, le odislega gosp. Javorska nadomešča gosp. Trost kot tajnikov namestnik.

Delegatom k „zaveznemu zborovanju“ so se prostovoljno oglasili: gđc. Šerc in gg. Kos, Toman, Stiasny; prva dva bodeta tudi sodelovala pri koncertu, slednji pa se je izjavil, da želi poročati o „Latinici in nemščini“.

Med prostimi nasveti je utemeljeval g. nadzornik L. Letnar zadnji odstavek prošnje na vis. dež. zbor za povikšanje učiteljskih plač po 50 gld. Ta odstavek je vis. dež. zbor v tem napačno tolmačil, da je štel vse učiteljske službe 50 gld., ne da bil odštel odbitke provizoričnih učiteljskih mojčij.

Ko se je sprejel še predlog g. nadzornika L. Letnar-ja, da se polagoma nakupijo v okraji umrlim učiteljem svetilnice in o Vseh svetih, popravijo grobovi in g. Burnika, da naj društvo pozivlje učiteljsvo domačega okraja k prevajanju nemških knjig za otroško knjižnico, sklene g. predsednik zborovanje.

A. K.

Gornjegraški okraj. (Vabilo.) „Gornjegraško učiteljsko društvo“ ima dne 2. maja t. l. svoje glavno zborovanje točno ob 10. uri dopoldne pri g. Antonu Jeraji, p. d. Mokrinu pri mostu sè sledečim vspeedom: 1. Zapisnik. 2. Prosto predavanje (g. nadučitelj Franc Praprotnik). 3. Volitev

novega odbora. 4. Razni nasveti. Vsak naj g. Jeraj-u radi priprave pravočasno svoj prihod naznani. K obilni vdeležbi vabi najvljudnejše odbor.

Ormoški okraj. (Vabilo.) „Ormoško okrajno učiteljsko društvo“ zboruje dne 2. maja t. l. ob 11. uri dopoldne v šolskem poslopji v Središču. Dnevni red: 1. Petje. 2. Zapisnik. 3. Dopisi. 4. Premotrivanje letošnjega konferenčnega vprašanja: „Večletne skušnje pri uporabi vpeljanih šolskih knjig od Začetnice do IV. berila so pokazale, ustrezajo-li vse te knjige sè svojo vsebino z ozirom na uvrstitev in obseg učne stvarine, potem z ozirom na jezik, potrebam, in če ne, naj se dokaže, kateri spisi so v navedenih ozirih pomanjkljivi“. 5. Nasveti. Zaradi 4. točke tega vspeoda nadeja se obilne vdeležbe odbor.

Celjski okraj. (Vabilo.) „Celjsko učiteljsko društvo“ ima v soboto dne 2. maja t. l. ob 11. uri dopoldne v celjski okoliški šoli svoj navadni mesečni zbor. Dnevni red ostane isti, kakor je bil določen za zborovanje dne 31. marcija t. l. K obilni vdeležbi vabi in prosi vljudno odbor.

Koper. (Vabilo) k odborovi seji „Slovenskega učiteljskega društva za koperski okraj“, dne 30. aprila t. l. ob 10. uri dopoldne v Trstu. Zbirališče Caffè Commercio, Via Caserma. Vspeod: 1. Posvetovanje o izvršitvi nekaterih sklepov zadnjega občnega zbora, dne 9. aprila t. l. v Kopru. 2. O navodilih društvenim delegatom za prihodnje občno zborovanje „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“ o duhovem v Trstu in drugo, zadevajoče to zborovanje. 3. Služajnosti.

Opomba. Pri tej priliki poskušale bodo se, po odredbi društvenega pevovodja g. Dragotina Mahnič-a, tudi pesni, koje se bodo pele pri prihodnjem občnem zboru „Zaveze slov. učit. društev“ v Trstu, radi česar k tej odborovi seji poleg gg. odbornikov tudi vse gg. društvene pevce najvljudnejše vabi predsedništvo.

Dopisi in druge vesti.

Iz Št. Jurija ob južni žel. (Vabilo.) Ker ima naše sadjarsko društvo prav lepo število svojih članov med učitelji in ker je z mnogimi v dopisnej zvezi, naj „Popotnik“ blagovoli objaviti vabilo k občnemu zboru, ki bode na binkoštni ponedelk, t. j. 18. dan vel. travna popoldne po večernicah v novem šolskem poslopji po sledečem vspeodu: 1. Poročilo predsednikovo o društvenem delovanju. 2. Teoretično-praktičen pouk o gojenju — pri in obrezovanju sadnih dreves (govori gosp. Karol Valentinič, nadučitelj na Laškem). 3. Predlogi.

Opomnja. Zastopniki ali odborniki sadjarskih društev po Spod. Štajerji pa se prijazno vabijo k posvetovanju pred zborovanjem: Kako društvom skupno postopati, da dosežejo svoj namen. K obilni vdeležbi prijazno vabi cesarjevič Rudolfovo sadjarsko društvo za Spod. Štajer.

Sv. Jurij ob juž. žel. 19. mal. travna 1891.

Dr. Ipavc, ravnatelj.
V. Jarc, tajnik.

(Osobna vest.) V ponedeljek 20. t. m. prišel je v Maribor Nj. vzvišenost e. kr. namestnik, gosp. baron Kúbeck ter obiskal v torek tukajšnje učiteljske in gimnazij, v sredo pa ljudsko šolo Leitersberg-Karčevinsko.

(Nadzorniki obrtnih nadaljevalnih šol.) Gosp. minister za uk in bogočastje je iz učiteljstva e. kr. državne obrtne šole v Gradci, gg.: ravnatelja Karl Lanžila ter profesorje: Avgust Gunoldt-a, Franc Knežaurek-a in Julius vit. Siegel-a opet imenoval vladnimi komisariji za inspekcijo obrtnih nadaljevalnih šol na Štajerskem, Kranjskem in Koroškem, ter jim odkazal doseganje šole. — Istotako je imenoval g. minister za obrtni nadaljevalni šoli v Gorici in Kastvu ravnatelja K. Hesky-ja vladnim komisarjem.

(Novi ces. kr. okr. šolski nadzorniki.) Kakor se nam poroča iz verodostojnih krogov na Dunaji, je gosp. minister za uk in bogočastje naslednikom za odstopivšega e. kr. okr. šolsk. nadzornika, dež. in državnega poslanca, g. Franc Robič-a imenoval e. kr. okr. šolsk. nadzornikom za mariborski šolski okraj g. Henrik Schreiner-ja, e. kr. ravnatelja, za Št. lenartski in slovenjebistriški šolski okraj profesorja, gosp. Franc Janežič-a in za šmarijski šolski okraj, vadniškega učitelja, gosp. Ernst Leske-ta, vsi na e. kr. učiteljsku v Mariboru.

(Kranjska deželna učit. konferencija.) Kakor poroča „Učit. tovariš“, je visoki e. kr. dež. šolski svet pred kratkim sklenil, da bode letos v začetku meseca septembra dež. učiteljska konferencija. Take konferencije na Kranjskem 13 let ni več bilo, zatorej se ni čuditi, da se dotični sklep vis. e. kr. dež. šolskega sveta od učiteljstva radostno pozdravlja.

(„Domovina“) zval se bode nov političen-gospodarski list, kateri bode pričel izhajati začetkom maja t. l. v Celji. Izdajatelj in urednik mu bode Dragotin Hribar, tiskar v Celji. Prihajal bode dvakrat na mesec in stal do konec leta le jeden goldinar. List, katerega potrebo so spoznali ondotni svetni in duhovni voditelji naroda, prinašal bode celjske, spodnještajerske in slovanske novosti sploh. Poročal o dogodkih po Avstriji in po širnem svetu na kratko; gojil bode pravo avstrijsko domoljubje, priporočal verno, krščansko življenje in povdarjal v zvezi s temi načeli slovensko zavednost in rodoljubje. S politiko se bode le toliko pečal, kolikor zahtevajo ondotne posebne razmere. Neopravičene napade nasprotnikov na poštene slovenske zavode in domoljube

zavračal bode vselej krepko. Prva številka izide prvo soboto meseca maja. Naročnina naj se pošilja pod naslovom: Dragotin Hribar v Celji.

(Razpisane službe.) Na ljubljanskem učiteljski je razpisana služba glasbenega učitelja z letno plačo 800 gold. in službeno doklado 200 gold. — (Obrok za prošnje do 5. dne maja). — Na mariborskem učiteljski pa je razpisano mesto vadniškega učitelja eventuelno podučitelja s postavnimi dohodki. (Prošnje je vložiti do konca meseca maja pri e. kr. dež. šolsk. svetu v Gradci.) — Na dvorazrednici v Koprivniku (Nesselthal) II. učiteljsko mesto stalno ali začasno z dohodki IV. plačilnega razreda in začasnim stanovanjem v šolsk. poslopji. Začasni učitelj dobiva do stalnega umeščenja od šolske občine nagrado letnih 50 gld. — (Prošnje do 1. maja t. l.)

Premembe pri učiteljstvu. Gospod Josip Schatz, podučitelj v Puščavi imenovan je učiteljem pri Sv. Lovrenci ob koroški žel. Gospod Gregor Polanec, učitelj tukaj in namenjen za učit. mesto v Vitanje, ter g. Ant. Hofbauer, učitelj v Vuzenici sta s službama menjala, ter je prvi nastopil o Veliki noči učit. mesto v Vuzenici, drugi pa učit. mesto v Vitanji. — Nadučitelj in e. kr. okr. šolski nadzornik g. Lovro Letnar v Moravčih imenovan je nadučiteljem v Mengši, učitelj v Leskovci g. Jakob Cepuder pa nadučiteljem v Boštanji. — Začasna učiteljica v Kanalu gospd. Alojzija Bizail pride na 4. mesto v Vipavi, učitelj v Jesenicah, gospod Rud. Piš na na jednorazrednico v Belopeč. Stalno so nameščeni gosp. R. Dolenc v Poddragi, gosp. Franc Česnik v Ovejaku, gosp. J. Cvirn v Trziču in nadučitelj gosp. J. Barle v Podzemlji. — Nadučitelj v Košani, gosp. Filip Kette je 12. t. m. naglo umrl. N. v m. p.!

Štev. 11.

Poziv.

Vsprejemni odbor III. skupščine „Zaveze slov. učiteljskih društev“ na duhovo v Trstu preskrboval bode kolikor toliko privatnih brezplačnih stanovanj, privatnih stanovanj proti odškodnini kakor stanovanja v hotelih po znižani ceni; zato se pa obračam do vseh gospodov kolegov in gospodičen koleginj, ki bodo na Duhovo v Trstu potrebovali stanovanja za jeden ali dva dni, da mi to do 1. maja pismeno sporočé, ter svoje želje določno izrazijo, da bode odboru potem mogoče vse potrebno ukreniti.

Za sprejemni odbor v Sežani, 19. aprila 1891.

Načelnik

Kante, učitelj.

Raznoternosti.

[Papeževa načela o dekliški vzgoji.] Prve dni tekočega meseca sprejel je papež neko švicarsko gospo in njenega moža v avdienci. Papež vpraša ženo, če ima kaj otrok, in ko zve, da je

mati jedine hčerke, vpraša dalje, če jo vzreja doma ali jo da vzgojevati v kaki vzgojevalnici. Ko pove mati, da ima hčerko doma, razvedri se papežu veselja obraz, in sveti oče reče: „Domača hiša je najboljša

vzgojevalnica za deklice. Vselej me v srce zaboli, kadar zvem, da stariši pošiljaje svoje hčerke vže tako zgodaj od milega doma v tuje zavode, kjer se otroku nikdar ne more podati tega na nevarno pot v življenje, kar mu podeli ljubeča mati. Revna deklica, ki stori svoj prvi korak v deviško dobo pod milim varstvom vrle matere, je srečnejša ko bogata hčer, ki mora storiti pomenljivi ta korak daleč od starišev v kakem zavodu. Ne oziraje se na redke izjeme trdim, da bi se deklice naj ne pošiljale pred petnajstim letom v kako vzgojevalnico. — Kaj ne, da bodete Vi svojo ljubljeno hčerko pri sebi imeli, kakor dolgo Vam bode le mogoče? Pač nam ni treba pristaviti, da je mati globoko ginjena obljubila, ravnati se po načelih papeževih.

[Iz česa sestojja mana?] Znano je iz sv. pisma, da so se Izraelci, potujoči iz Egipta v oblubljeni deželo, hranili v puščavi nekaj časa z mano, katera je bila pala z nebes. Meseca avgusta 1890

padale so v turški Aziji blizu Merdera in Diaberkira, kakor gost dež neke stvari, podobne svetopisemski mani. Ta stvar pokrila je okoliš na nekoliko kilometrov; ljudje so jo zbirali in delali iz nje kruh, ki je baje jako tečen in prebavljiv. Po preiskavah botaniških izkazalo se je, da je to pravilna rastlina ter pripada lišajem (*Lecanora esculenta*).

Zahvala in prošnja.

Da sem s knjigo „Slovensko petje v preteklih dobah“ slovenskim rodoljubom ustregel, dokaz so mi priznavna pisma in čestitke, kakor tudi preplačila, katera dobivam za knjige od rodoljubov slovenskih. Za vse to izrekam blagim podpirateljem svojim tem potom srčno zahvalo. Castite naročnike, katerim sem naročene knjige vže davno vposlal, pa prosim, da blagovoljno storijo tudi oni svojo dolžnost. Rodoljube slovenske, ki še nimajo moje knjige, opozarjam pa na ocene po slovenskih listih o napominanej knjigi.

Fran Rakuša, nadučitelj.
Pošta: Sv. Bolfank pri Središči.

Št. 157, m. š. z. Razpis natečajev.

Ker se na mestnih deških ljudskih šolah izpraznena učiteljska služba, ki je bila s tuuradnim razglasom z dne 22. avgusta 1890. l. št. 457 razpisana, zaradi nove klasifikacije učiteljskih mest ne popolni, razpisuje se nov natečaj za mesto detevtega učitelja na II. mestni deški ljudski šoli v Ljubljani s plačo 500 gld., stanarino 80 gld. in pravico do zakonitih službeno starostnih doklad.

Z vsemi potrebnimi prilogami opremljene prošnje je po predpisnem poti vlagati do 5. maja t. l. na podpisano okrajno šolsko oblastvo.

Prosilci, ki so prosili za to službo vže ob prvem natečaju, naj potem svojih šolskih vodstev tu sem samo naznaniijo, ali jih je volja, svoje prošnje tudi pod premenjenimi razmerami vzdržati.

C. k. r. mestni š. svet v Ljublj., 9. aprila 1891.

Št. 196, o. š. s.

V tem okraji se s tem razpisuje:

1. mesto učitelja, oziroma učiteljice pri sv. Luciji;
2. mesto podučitelja ali podučiteljice na Serpenici;
3. dve mesti učitelja v Bovcu;
4. mesto popotovalnega učitelja Zalas — Čadra (Perbla — Čadra);
5. mesto učitelja-voditelja na Bukovem;
6. mesto učitelja-voditelja v Česzoči.

Dohodki vseh mest so določeni v deželnih postavah 10. marcija 1870 in 4. marcija 1879. Potovalni učitelj dobil bode 100 gld. odškodnine za pote (in postavne dohodke učitelja).

Prosilci naj vložé sem-le prošnje s postavnimi spričevali v 6 tednih po razglasenji tega razpisa v „Osservatore Triestino“ po predpostavljenih oblastvih. C. k. r. okr. š. svet v Tominu, dne 14. aprila 1891.

Predsednik: Marenzi s. r.

J. Giontini, knjigar in kupec s papirjem v Ljubljani,

priporoča p. n. šolskim vodstvom in zasebnikom za nazorni pouk ravno kar izšli II. del „Nazornega nauka“ kateri ima naslov:

150 barvanih podob

najvažnejših strupenih in pitomih rastlin
za prvi pouk.

Slovensko izdajo priredil Ivan Tomžič, učitelj na c. k. r. vadnici in okrajni šolski nadzornik v Ljubljani.

Cena lepo vezane knjige gld. 3.50.

Nadalje izšle so sledeče novosti:

Kako je izginil gozd. Povest. Spisal Hans Hopfen, preložil A. Funtek. Cena 20 kr., po pošti 23 kr.

Tiun Ling. Kitajski morski razbojnik. Poslovenil Ivan Tkalec. Cena 20 kr., po pošti 22 kr.

Gabršek — Pedagogiški letnik za leto 1890. Cena 1 gld. 50 kr., po pošti 1 gld. 60 kr.

Gabršek — Jezikoslovni pouk v ljudski šoli. I. Teoretični del. Cena 80 kr., po pošti 90 kr.

Bezljaj J. — Navod k početnemu risanju in oblikoslovju. Cena 35 kr., po pošti 40 kr.

2-3

Vsebina. I. Tretja skupščina „Zaveze“ itd. — II. Čistimo jezik. (Za nagr.) — III. Psihologično metodična utrditev učne slike „Iznajdba knjigotiskarstva“. (V.) (G. Majcen.) — IV. Prirodopisni pouk v jednorazrednicah. (XX.) (H. Schreiner in J. Koprivnik.) — V. Obravnava pesmi „Deček in ptica“. (G. Majcen.) — VI. Društveni vestnik. (Iz „Zaveze slov. uč. dr.“) — VII. Dopisi in druge vesti. — VIII. Raznoternosti. — IX. Natečaji in inserat.